

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Πενήντα ημέρες μετά την Ανάστασή Του ὁ Κύριος, ἔστειλε στοὺς μαθητὲς του τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν Πατέρα.

Ἔπρεπε νὰ ἔλθει; Ὁ Κύριος λέγει:

«Σὰς συμφέρει ἐγὼ νὰ φύγω· γιατί ἂν δέν φύγω Ἐγώ, ὁ Παράκλητος δέν θά ἔλθει σέ σᾶς· ἐάν Ἐγώ φύγω καί πάω (στόν Πατέρα), τότε θά σᾶς Τόν στείλω» (Ἰωάν. 16,7).

Δέν μᾶς ἄφησε, λοιπόν, ὁ Κύριος ὀρφανούς. Ἀφοῦ Ἐκεῖνος τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο τοῦ ἀνέθεσε ὁ Πατέρας Του, τὸ ἐτελείωσε, ἔπρεπε νὰ πάει ἐκεῖ πού ἦταν πρὶν τὴν ἐνανθρώπησή Του. «Τετέλεσται» ἦταν ἡ τελευταία Του λέξη ἐπάνω στό σταυρό.

Καί τὴν «ἡμέρα τὴν μεγάλη τῆς Πεντηκοστῆς, ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν» κατέρχεται στοὺς μαθητὲς, στόν καθένα ξεχωριστά, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο καί ἐκεῖνοι γίνονται μέλη τοῦ «σώματος τοῦ Χριστοῦ». Φωτίζονται. Ἀγιάζονται. Θεοῦνται.

Ἐκκλησία εἶναι «τὸ σῶμα τοῦ Ζῶντος Χριστοῦ», κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο. Κεφαλή ὁ Χριστός καί μέλη ἐκεῖνοι πού ἀγωνίζονται νὰ γίνουν τοῦ Χριστοῦ.

Σκοπὸς τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἁγίου

Πνεύματος ἦταν: νὰ ὀδηγήσει τὴν Ἐκκλησία «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν».

Τί σημαίνει ὅμως ὅτι ὁ Χριστός «ἔστειλε» σέ ὠρισμένη χρονικὴ στιγμή, τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα;

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι:

Ὁ Πατὴρ εἶναι ἀγέννητος. Ἀρχὴ καί αἰτία ὄλων.

Ὁ Υἱὸς γεννᾶται ἀπὸ τὸν Πατέρα ἀχρόνως, μὲ ἀκατάληπτο τρόπο, ὅπως μόνο γνωρίζει ὁ τῶν ὄλων Θεός.

«Ὅμοίως πιστεύουμε καί σέ ἓνα Πνεῦμα Ἅγιο, τὸ Κύριο καί ζωοποιό, τὸ ὁποῖο ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν Πατέρα καί ἀναπαύεται στόν Υἱό, καί προσκυνεῖται καί δοξάζεται μαζί μὲ τὸν Υἱό ὡς ὁμοούσιο καί συναῖδιο (συναιώνιο), τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ..... κατὰ πάντα ὅμοιο μὲ τὸν Πατέρα καί τὸν Υἱό, πού ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν Πατέρα καί διὰ μέσου τοῦ Υἱοῦ μεταδίδεται καί μεταλαμβάνεται ἀπὸ ὅλη τὴν κτίση καί κτίζει τὸ ἴδιο καί δίνει ὑπαρξὴ στά σύμπαντα καί τὰ ἀγιάζει καί τὰ συγκρατεῖ» (ἀγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἑκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως, κεφ. 8, ΕΠΕ, τ. 1, σελ. 97, ἐπιλογή).

Πῶς ὅμως καί ἀπὸ ποῦ κατέρχεται

Η ΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

Τὸ 325 μ.Χ. συγκροτήθηκε ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὴ Νίκαια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ σκοπὸ νὰ ἐξετάσει τὴ διδασκαλία τοῦ αἰρετικοῦ πρεσβυτέρου τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀρείου.

Ὁ Ἄρειος ἀδυνατώντας νὰ κατανοήσει λογικὰ τὸ μυστήριό τῆς Ἁγίας Τριάδος, πῶς δηλαδὴ εἶναι δυνατόν ὁ Θεὸς νὰ εἶναι ἓνας κατὰ τὴν οὐσία καὶ ταυτόχρονα τρία πρόσωπα, Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιο Πνεῦμα, δίδασκε ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἴσος μὲ τὸν Πατέρα. Δὲν εἶναι Θεός. Ἀλλὰ δημιούργημα. Κτίσμα. Τὸ πρῶτο καὶ τελιότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Ὅχι ὁμῶς Θεός, ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα. Ὑπῆρχε ἐποχὴ πού ὁ Χριστὸς δὲν ὑπῆρχε, ἔλεγε ὁ Ἄρειος.

Ἡ Σύνοδος, στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος μεγάλοι πατέρες τῆς Ἐκκλησίας (οἱ ἅγιοι Ἀθανάσιος, Σπυρίδων, Νικόλαος κ.ἄ.), διατυπώνοντας τὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ “Πιστεύω” μας, προσδιόρισε ξεκάθαρα τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ὅτι δηλαδὴ δὲν εἶναι κτίσμα τοῦ Θεοῦ, δὲν πλάστηκε ὅπως τὰ ἄλλα δημιουργήμα-

τα. Ἀλλὰ εἶναι Υἱὸς μονογενῆς, γεννημένος ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ ὄχι πλασμένος ὅπως ἐμεῖς. Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸς ἀληθινός, ὁμοούσιος, ἴσος καὶ συνάναρχος μὲ τὸν Πατέρα. “Σφραγίς ἰσότυπος” πού φανερώνει “ἐν ἑαυτῷ” τὸν Πατέρα (Θ. Λειτ. Μεγ. Βασιλείου).

Τὸ λάθος τοῦ Ἀρείου καὶ ὄλων τῶν αἰρετικῶν εἶναι ὅτι ἐπιχειροῦν μὲ βία τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ νὰ κατανοήσουν τὸ Θεό. Ὅ,τι ὁμῶς ἀφορᾷ τὸ Θεὸ δὲν ὑπόκειται σὲ λογικὴ ἀνάλυση καὶ ἐρμηνεία. Ἡ πίστη μας δὲν ἀνακαλύφθηκε ἀπὸ ἀνθρώπινα μυαλά. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἀποκάλυψε τὸν ἑαυτό του στὸν κόσμο “πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως” (Ἐβρ. 1, 1). Πολλὲς φορὲς καὶ μὲ πολλοὺς τρόπους. Διὰ μέσου τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἁγίων. Ἡ τέλεια ἀποκάλυψη ὁμῶς τοῦ Θεοῦ ἐγίνε διὰ μέσου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ μονογενῆς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, “ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο”. Μᾶς γνώρισε τὰ πάντα γιὰ τὸν Θεό, ὅταν ἔλαβε σάρκα καὶ “ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν” (Ἰω. 1, 14-18).

Ἡ ἀλήθεια περὶ τοῦ Θεοῦ, πού μᾶς ἀποκαλύφθηκε διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶναι πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ. Ὅσα ἀφοροῦν τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ὑπέρογκα. Καλούμαστε ἀπλῶς ἐν ταπεινώσει νὰ τὰ πιστέψουμε. Δὲν μπορεῖ ἡ πεπερασμένη λογικὴ μας νὰ

στοὺς μαθητὲς ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶναι «πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν»;

Τὴν κάθοδο πρέπει νὰ τὴν ἐρμηνεύσουμε ὡς ἐνοίκηση. Ἔρχεται στοὺς δικούς Του ἀνθρώπους, στοὺς ἁγίους, σ' ἐκείνους πού φροντίζουν νὰ μοιάσουν στό Ἅγιο Πνεῦμα καὶ «σκηνώνει» σ' αὐτούς· τοὺς κάνει πνευματοφόρους· τοὺς κάνει σῶμα Χριστοῦ καὶ μετόχους τῆς Βασιλείας Του. Γι' αὐτὸ λέμε

σ' ἓνα τροπάριο τῆς Πεντηκοστῆς: «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀποστολικᾶς καρδίας κτίζει καθαρὰς» (ἀ' κανόνας ἑορτῆς, εἰρμός ε' ὠδῆς).

Αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα παρακαλοῦμε καὶ ἐμεῖς νὰ ἔλθει καὶ νὰ σκηνώσει καὶ σέ μᾶς καὶ νὰ μᾶς καθαρῶσει ἀπὸ κάθε κηλίδα ἁμαρτίας καὶ ἔτσι νὰ σώσει τίς ψυχές μας.

Ἀρχιμ. Π. Ἀ.

ΤΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΤΗΣ ΑΠΕΛΠΙΣΙΑΣ

Αέν πρέπει να ακούγεται οξύμωρο τό σχήμα «τό προνόμιο της απελπισίας». Η λέξη *απελπισία*, βέβαια, έχει αρνητική σημασία. Πώς μπορεί να είναι προνομιούχος ένας απελπισμένος άνθρωπος;

Και όμως υπάρχει μιὰ *ύγιής* απελπισία, πού όχι απλώς αποτελεί προνόμιο, αλλά είναι *ή βασική προϋπόθεση τής σωτηρίας μας*. Πρόκειται για τήν *απελπισία - έντολή του Χριστού*, ή οποία στηρίζεται στα λόγια Του: «*Ὅς ἂν θέλῃ τήν ψυχὴν αὐτοῦ σώσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσει τήν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν*» (Ματθ. 16, 25). Γιά νά «ἀπολέσει» κάποιος τήν ψυχὴ του ἔνεκεν τοῦ Χριστοῦ, σημαίνει ὅτι πρέπει νά πάψει νά στηρίζει τήν ἐλπίδα του στό αὐτοθεωμένο «ἐγώ» του, νά ἀπελπιστεῖ ἀπό τόν ἐγωιστὴ ἑαυτό του, καί νά στηρίξει τήν ἐλπίδα του στό Θεό καί στό θέλημά Του. Νά γκρεμίσει δηλαδή τό «παραμύθι» ὅτι εἶναι *αὐτόφωτος, αὐτόνομος καί αὐτάρκης*, νά πάψει νά πιστεῦει σέ *αὐτοσωτηρία, αὐτολύτρωση, αὐτοθεραπεία*, καί νά καταλάβει ὅτι εἶναι *ἑτερόφωτος, ἑτερόνομος* καί ὅτι σώζεται διὰ τοῦ Χριστοῦ. Τότε μόνο ὁ ἄνθρωπος «*εὐρίσκει τήν ψυχὴ του*». Τότε μόνο ζεῖ τό ψαλμικό: «*Κύριος ποιμαίνει με καί οὐδέν με ὑστερήσει· ...[καί Κύριος] τήν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν...*».

Αὐτὴν τήν εὐλογημένη ἀπελπισία ἐξυμνεῖ καί ὁ ἄββας Ἰσαάκ ὁ Σύρος, μέ τά λόγια: «*Τίποτε δέν εἶναι πιό δυνατό ἀπό αὐτὴ τήν ἀπό-*

χωρέσει, νὰ ἀναλύσει καί νὰ ἐξηγήσει τὸν ἄπειρο Θεό. Ἡ λογικὴ μας εἶναι χρήσιμη γιὰ τὴν ἐνδοκοσμικὴ γνώση. Καί ἐν μέρει κατανοεῖ τὶς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ, τὸν τρόπο δηλαδή μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς σχετίζεται μὲ τὸν κόσμο. Ἀλλὰ καί γι' αὐτὲς πλήρη γνώση θὰ ἔχουμε, ὅταν, ξεπερνώντας τὸ φράγμα τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, βρεθοῦμε “πρόσωπον πρὸς πρόσωπον” ἐνώπιόν Του (Α΄ Κορ. 13, 12).

γνωση. Τίποτε δέν μπορεῖ νὰ νικήσει τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνον, πού ἔκοψε τὴν ἐλπίδα του στόν ἑαυτό του καί στά ὄρατά, καί τὴν στήριξε στό Θεό. Διότι, τότε μόνο νιώθει ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μὲ θαυμαστὸ τρόπο, ὅταν βρεθεῖ σέ δύσκολες συνθήκες, πού τοῦ κόβουν τὴν ἐλπίδα στά ἐπίγεια... Γιατί ποτέ δέν μπορεῖ νὰ μάθει ὁ ἄνθρωπος τὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ, ἔν ἀναπαύσει καί πλατυσῶν (ὅταν τοῦ πᾶνε ὅλα καλά)» (λόγος ΙΘ').

Προλαβαίνουμε κάποιες παρεξηγήσεις:

α. Δέν εἶναι «κακό» νά μᾶς πηγαίνουν «ὅλα καλά». Οὔτε πρέπει μαζοχιστικά νά ἐπιδιώκουμε τὶς δοκιμασίες. Στὴν προσευχὴ μας λέμε «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν», ἐννοώντας τὶς ἀκούσιες θλίψεις. Τό κακό εἶναι ὅτι, ὅταν μᾶς πηγαίνουν «ὅλα καλά», τότε εὐκολα ξεχνᾶμε τὸν Θεό καί μεγαλώνει ἄρρωστα καί ἐπικίνδυνα ἡ ἐμπιστοσύνη στόν ἑαυτό μας καί στά ὑποτιθέμενα χαρίσματά μας.

β. «Ἀπελπίζομαι ἀπὸ τόν ἑαυτό μου» δέν σημαίνει «πηδάω ἀπὸ τὴν ταρατσα» καί ἄλλες αὐτοκατατροφικές, δῆθεν «παλληκαρίσιες λύσεις». Δέν σημαίνει ἐπίσης ὅτι πάσχω ἀπὸ χαμηλὴ αὐτο-εκτίμηση ἢ χαμηλὴ αὐτο-πεποίθηση. «Ἀπελπίζομαι ἀπὸ τόν ἑαυτό μου» σημαίνει ἀναζητῶ ἀκριβῶς τὴν πιό ἀληθινὴ ἐκτίμηση τοῦ ἑαυτοῦ μου, δηλαδή **παλεύω γιὰ ὅσο τό δυνατόν πὸ γνήσια αὐτογνωσία**. Ἔτσι παύω νά πιστεῦω στίς δῆθεν «ἐξαιρέτες» ἀντοχές καί ικανότητες τοῦ ἑαυτοῦ μου καί «προσγειώνομαι» στὴν παραδοχὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας μου.

Τέλος **γ.** «*Στηρίζω τὴν ἴπασαν ἐλπίδα*» μου στό Χριστό» δέν σημαίνει ὅτι σταυρώνω τὰ χέρια μου καί περιμένω νά «βρέξει» λύσεις

Μέχρι τότε κάθε “λογικὴ κατασκευὴ”, κάθε συλλογιστικὴ τεκμηρίωση, κάθε ἀνθρώπινος στοχασμὸς γιὰ τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, εἶναι μιὰ μάταιη, ἀλαζονικὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νά ἐξηγήσει τὸ ὑπέρολογο (Μητροπ. Νικοπόλεως Μελετίου, Ἡ Ε΄ Οἰκ. Σύνοδος, σελ. 25 ἐξ.). Ἡ πίστη χρειάζεται ταπεινὴν καὶ ὑπακοή.

Πρωτ. Δ. Μ.

Άγ. Γωάννου Κροστάνδης

Ο ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

Επιστήμη ἐπιστημῶν εἶναι ὁ ἀγώνας πού κάνει ὁ ἄνθρωπος γιά ὑπερνίκηση τοῦ κακοῦ, τῆς ἀμαρτίας καί τῶν παθῶν πού κατοικοῦν μέσα του.

Σοφία εἶναι, ὄχι νά γεμίσεις τό κεφάλι σου μέ γνώσεις, ἀλλά:

- νά μή θυμώνεις
- νά μή σκέφτεσαι τό κακό γιά κανένα· καί ἂν ἄλλος σέ ἐλύπησε, σέ ἀδίκησε, ἐσύ νά ἀγωνίζεσαι νά τόν δικαιολογεῖς σέ ὅλα·
- νά περιφρονεῖς τίς ἀπολαύσεις· καί νά ἀγαπᾶς τήν ἀνιδιοτέλεια· καί τή λιτότητα στό φαγητό·
- νά μήν κολακεύεις κανένα· νά λέγεις σέ ὅλους τήν ἀλήθεια·
- νά μή γοητεύεσαι ἀπό ὁμορφα πρόσωπα· καί νά τιμᾶς καί νά ἐκτιμᾶς τήν ὁμορφιά τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ πού βρίσκεται μέσα σέ

στά ἀδιέξοδά μου. Ἀντίθετα σημαίνει ὅτι **ἐνεργοποιῶ καί ἀξιοποιῶ στό ἔπακρο τίς δωρεές καί τά χαρίσματα τοῦ Θεοῦ** (νοῦ, κρίση, θέληση, σωματική ὑγεία, ἐπιστήμη, ὑλικά μέσα καί τόσα ἄλλα) ὥστε νά **συνεργαστῶ** μέ τόν Θεό γιά τήν σωτηρία μου. «Σύν Ἀθηνᾶ καί χεῖρα κίνει», πού ἔλεγαν καί οἱ ἀρχαῖοι.

Υγιής λοιπόν **ἀπελπισία** ἀπό τά γήινα καί κτιστά σημαίνει ἀπλῶς ὅτι δέν τά ἀπολυτοποιῶ καί δέν τά αὐτονομῶ ἀπό τόν Κτίστη καί Δωρεοδότη Θεό, ἀλλά τά χρησιμοποιοῦ θεοφιλῶς γιά τήν σωτηρία μου.

Ἀρχιμ. Β. Λ.

ὄλους τούς ἄνθρώπους, εἴτε εἶναι ὁμορφοί, εἴτε εἶναι ἄσχημοι·

- νά ἀγαπᾶς τόν ἐχθρό σου· καί νά μή θέλεις νά τόν ἐκδικηθεῖς· οὔτε μέ λόγια· οὔτε μέ ἔργα· οὔτε μέ σκέψεις·
- νά μήν μαζεύεις πλοῦτη γιά τόν ἑαυτό σου· ἀλλά νά σκορπίζεις, ὅσο πιό πολλά μπορεῖς, στούς φτωχοῦς, γιά νά κερδίσεις θησαυρό ἄφθαρτο στό οὐρανό.

Ἄλλοίμονο! Ἔχομε μάθει κάτι γιά ὅλες τίς ἐπίγειες ἐπιστήμες καί δέν δείξαμε ἐνδιαφέρον, νά μάθουμε, πῶς νά νικήσουμε τό κακό. Σέ ὅλες τίς ἐπιστήμες ὁ ἄνθρωπος ἔχει διαπρέψει. Σ' αὐτήν, παρ' ὅλο πού αὐτή εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, μένει ἀπρόκοφτος. Τί κριμα!

Ἀληθινά σοφοί, πραγματικοί ἐπιστήμονες, ἔγιναν οἱ ἅγιοι ἀποστολοὶ, γιατί μαθήτευσαν κοντά στόν ἀληθινό διδάσκαλο, τόν Χριστό.

Μετ: Ἀρχιμ. Ἀ. Μ.

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν

Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Ἐκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως Χρυσόστομος

Υπεύθ.: Ἀρχιμ. Νίκων Κουτσίδης*

Τηλ. 26820 51161* Κωδικός 091984

ΙΟΥΝΙΟΣ 2014 * Ἀρ. Φύλλου 371* Ἔτος ΛΔ'

Διανέμεται δωρεάν * Εἰσφορές δεκτές

Γραφικές Τέχνες «ΜΕΛΙΣΣΑ» Α.Ε.

Τηλ. 2397 023 313 Ἀσπροβάλτα Θεσ/νίκης

